

7. část (7,1–28)

ŤAŽISKO KNIHY DANIEL

*„K. 7 tvoří po stránce formální i věcné střed knihy. Je spojnicí mezi první částí, která podává zvěst formou příběhů Daniela (a jeho přátel) na babylónském a médském dvoře, a částí druhou, v níž je zvěst zahalena do Danielových vidění. Tato kapitola je **klíčem k pochopení celé knihy**.*

*Svým obsahem připomíná k. 2. Tam jsou údaje světa vylíčeny symbolikou sochy z různých materiálů, a konečné Boží vítězství je naznačeno symbolikou valícího se kamene ze skály, který se sám stal skalou. Zde v k. 7 jsou děje světa vylíčeny symbolikou podivných šelem, a konečné Boží vítězství ohlášeno soudem ‚Věkovitého‘ a vládou ‚Syna člověka‘. Zatímco v k. 2 je příjemcem vidění Nebúkadnesar a Daniel je vykladačem, v k. 7 je příjemcem Daniel a vykladačem jeden „z těch, kteří tam stáli“ tedy ‚Boží posel‘. Líčení vize v k. 7 (stejně jako v dalších kapitolách) **užívá mluvy a představ starých asyrsko-babylónských a kenaansko-foinických mýtů, z nichž vytváří obrazy až bizarní. Jimi symbolicky naznačuje, nikoli vykresluje skutečnosti, které chce sdělit. Líčení tak nabývá na plastičnosti, hloubce a aktuálnosti.**“ (KKD)*

Štyri veľké zvieratá (7,1–28)

Vstupujeme do apokalyptiky

- **Tajomné, symbolické a obrazné vyjadrenia, ktoré na jednej strane sú zrozumiteľné pre adresátov spisu, na druhej strane ich symbolika ich robí nezrozumiteľnými pre „nepovolane uši“.**
 - V prípade Jánovho zjavenia to boli okolití pohania, Rimania a pod.
 - V prípade knihy Daniel to boli zase predstavitelia helénskej vlády, cudzinci...
 - Podobne to fungovalo omnoho neskôr, relatívne nedávno, u černochoch v Amerike za čias otrokárstva, kedy otroci, ktorí utiekli, utekali podľa

hviezd – v ich výrazoch „Veľký voz“ bol „naberačkou na vodu“, ktorá ukazuje smer – pričom belosi o tom, čo je to nejaká „naberačka na vodu“ ani netušili...

- **Aj v apokalyptike platí to, čo o prorocte, že je písaná v prvom rade pre súčasníkov proroka** – v prípade Daniela teda pre Židov makabejskej doby: „Apokalyptické vízie v kapitolách 7 – 12 sa evidentne týkajú (aj keď iba nepriamo) prenasledovania Židov za seleukovského panovníka Antiocha IV. Epifana (175 – 163 pred Kr.). Antiochus IV. Epifanes dal popud na makabejskú vzburu, keď znesvätil chrám v Jeruzaleme roku 167 pred Kr. (na mieste pôvodného oltára v jeruzalemskom chráme bol vystavaný pohanský oltár Diovi). Znesvätenie chrámu, t. j. ohavnosť spustošenia, ktoré biblický pisateľ spomína až štyrikrát (Dan 8, 8 – 12; 9, 27; 11, 31 – 36; 12, 11), malo za následok zastavenie obetného kultu v Jeruzaleme.“ (ThDr. Sidonia Horňanová, PhD)
 - **Aj to je dôvod, prečo je vždy ošemetné snažiť sa zo symbolov apokalyptického textu vyvodzovať v súčasnosti nejaké „d’alekosiahle odhalenia“** a stotožňovať ich s nejakými súčasnými udalosťami – za výstrahu nám môže platiť práve Jánova apokalypsa: v rôznych storočiach sa ju ľudia snažili vysvetľovať rôzne, pričom im ale zásadne vychádzalo, že práve oni žijú v tom „poslednom čase“... ☺
- **Pre nás má táto literatúra zmysel vo svojom poslanstve** – a práve toto poslanstvo nám dnes zaznie v siedmej kapitole Danielovej knihy.

Uvedenie prorocstva...

„V prvom roku babylonského kráľa Baltazára mal Daniel sen, videnie, ktoré mu prešlo hlavou. Potom sen napísal. (Začiatok správy. Hovoril:) ² Daniel povedal: "Videl som vo svojom nočnom videní ...

(Dan 7:1-2 SSV)“

- „První Danielovo vidění je datováno do sklonku babylónské říše, do prvního roku vlády Belšasara. O Belšasarovi je psáno v k. 5.
- **Líčení tohoto vidění v dnešní podobě (stejně jako dalších v k. 8-12) pochází však zřejmě až z 2. století, z doby vlády Seleukovce Antiocha IV. Epifana, kdy v těžkých zkouškách se svědek ohlíží zpět, sleduje a hodnotí význam přítomných i minulých událostí a vyhlíží vpřed v jistotě, že Bůh bude mít poslední slovo.**
- **Datování do minulosti nemá čtenáře klamat, ale má vyjádřit vnitřní vztahy a souvislosti. Jméno Daniel (= [Můj] Soudce je Bůh) pak spojuje časovost s nadčasovostí, neboť se stává vyznáním a programem.“** (KKD)

Proroctvo

ŠTYRI ZVIERATÁ

- „Zatiaľ čo „niekto ako Syn človeka“ prichádza „s“ oblakmi, **zvieratá vystupujú z mora**, ktoré je symbolom Bohu nepriateľskej sily (cf. Gen 1, 1 – 2).“ (ThDr. Sidonia Horňanová, PhD)
 - „**Velké moře, které ve vidění Daniel vidí, není Středozemní moře, jež bývá jindy takto označováno (Joz 1,4 aj.), ani žádné jiné konkrétní moře, nýbrž ono chaotické pramoře, protibožský živel**, z něhož hrozí světu zkáza. V **babylónském stvořitelském mýtu se personifikované pramoře nazývá Tiámat a bůh Marduk s ním musel svést urputný zápas a porazit je, aby mohl svět stvořit. Také biblické podání zná Bohu i světu nepřátelský živel, který se sice bouří, ale je zcela pod mocí svrchovaného Hospodina.**“ (KKD)
- **Štyri vetry** – „Čtyři nebeské větry jsou rovněž známy z babylónského stvořitelského mýtu, kde jsou nástroji v ruce Marduka, který jimi Tiámatu zahubí.
 - Jejich funkce v Danielově vidění není zcela jasná.
 - Jsou **Božím dechem, který svírá nepřátelský živel, takže se svíjí a snaží se vyprostit?**
 - **Nebo jsou pomocníky chaosu a rozněcují jej k útoku?**“ (KKD)
- **Postupne vystupujú štyri zvieratá** – „Z rozbouřeného moře vystupují čtyři veliká zvířata. Nevystupují najednou, ale postupně jedno za druhým. Ač je každé jiné, přece všechna jsou **zplozenci onoho nepřátelského chaotického živlu. Mají tedy záporné předznamenání a jsou více či méně nebezpečná. Podle výkladu vidění (v. 17) jsou to symboly ‚čtyř králů‘, což znamená čtyř epoch nadvlády cizích vládců nad Božím lidem.**“ (KKD)
- „**Lev je Babylon,**“ (ThDr. Sidonia Horňanová, PhD) „**Toto zvíře mělo představovat babylónskou epochu. Obrazy a sochy okřídlených lvů jsou typické pro babylónsko-asyrskou oblast.**“ (KKD)
 - „**První zvíře má podobu lva s křídly orla.**
 - **Lev je ve SZ symbolem jednak odvahy, udatnosti a síly (2S 1,23 17,10 Př 30,30), jednak smrtelného nebezpečí a ďábelského protivníka (2Kr 17,25 Ž 22,22; srov. vč Da 6,12-19).**
 - **Také orel má dvojí význam: jednak jako symbol bystrosti (2S 1,23), stálé svěžesti (Iz 40,31 Ž 103,5), královské vznešenosti a moci (Jb 39,27n), jednak jako vykonavatel soudu (Jb 39,30 Př 30,17 [= sup]).**
 - **Postava lva s orlími křídly spojuje symboliku lva i orla.**

- **Oškubání křídel a postavení zvířete na zadní nohy** může sice znamenat, že je zbaveno moci (orel s vyškubanými brky na křídlech nemůže vzlétnout, lev chodící po dvou nohách je nemotorný a proto méně nebezpečný), ale poněvadž je řečeno, že dostává lidské srdce, lze v tom snad vidět jeho **„polidštění“**, tzn. **odvrat od dravého kořistění válečníka ke klidnějšímu životu budovatele**. Není řečeno, kdo nebo co způsobí tuto změnu. Za neosobní vazbou lze vidět Boha, jehož jméno tu nechce být vysloveno.“ (KKD)

- Možno je to odkaz na „Nabuchodonozora“, ktorý mal túžbu budovať a stavať a za ktorého, nakoniec, žili aj samotní Židia síce vo vyhnanstve, ale vcelku úspešne – až natoľko, že aj po páde Babylonskej ríše sa mnohí už späť do „zapadnutej Judei“ nevrátili, ale ostali v diaspore – často ako prosperujúci bankári, obchodníci a podobne... „V tom, že bylo zvíře „pozvednuto od země a postaveno na nohy jako člověk a dáno mu lidské srdce“, lze vidět narážku na úděl ‚Nebúkadnesara‘ popsaný v k. 4.“ (KKD)
- **„medveď je Médsko**,“ (ThDr. Sidonia Horňanová, PhD). „Tato šelma má zřejmě představovat epochu Médů, kteří podle prorocké zvěsti byli postrachem pro svou nezkontrolovanou dravost (Iz 13,17n¹).“ (KKD)
 - „Medvěd, jemuž se podobá druhé zvíře, byl považován za dravou šelmu (1S 17,34.36n² 2Kr 2,24³), **nebezpečnou zvláště tehdy, když je vydrážděna**. Lze ... říci, že značí vládu, která škodí, jen když je vyprovokována, ale pak zasahuje ničivě.“ (KKD)
 - **tri rebrá** – „Jeho velkou žravost dokládají žebra v jeho tlamě. ... mohou být narážkou na tři mocnosti Médy podrobené (Asýrie, Élam, Babylón?).“ (KKD)
 - **postavené na jednom boku** – „Nejasný je význam jeho postavení tváří ‚k jedné straně‘. Jde o označení způsobu útoku? Nebo o určité omezení?“ (KKD)
- **„leopard je Perzia“** (ThDr. Sidonia Horňanová, PhD). „Toto zvíře má představovat patrně perskou světovládnou epochu.“ (KKD)
 - **Štyri hlavy a štyri vtáčie (nie orlie!) krídla** – „Podobá se levhartu, má však čtyři hlavy a čtyři ptačí (nikoli orlí jako první zvíře!) křídla, což

¹ „¹⁷ Hľa, ja vzbudím proti nim Médov, ktorí si nevážia striebra a v zlate nemajú záľubu. ¹⁸ Ich kuše rozdrvia mladíkov a neušetria plod života, nad synčekmi sa nezľutuje ich oko. (Isa 13:17-18 SSV)“

² „³⁴ Ale Dávid vřavel Šaulovi: "Tvoj sluha bol u svojho otca pastierom oviec. A keď prišiel lev (alebo medveď) a uchytí ovcu zo stáda, ³⁵ vykročil som za ním, zrazil som ho a vytrhol som mu z pyska. Ak sa však postavil proti mne, chytil som ho za bradu, zrazil som ho a usmrtil. ³⁶ Aj leva, aj medveďa zrazil tvoj sluha a tento neobrezaný Filištinec bude ako jeden z nich, lebo hanobil šíky živého Boha." (1Sa 17:34-36 SSV)“

³ „²⁴ Nato sa obrátil a keď ich uvidel, preklial ich v Pánovom mene. Vtom vyšli z hory dve medvedice a roztrhali z nich štyridsaťdva chlapcov. (2Ki 2:24 SSV)“

zřejmě charakterizuje schopnost zvířete působit na všechny čtyři světové strany. Může tím být zdůrazněna odlišnost od předchozího zvířete, orientovaného jen na jednu stranu. Značí vládu rychle si podmaňující nepřátele, ve správě však ne tak nebezpečnou a tvrdou, jakou symbolizuje první zvíře, ale také ne tak vznešenou. Nelze však přesně říci, zda křídla a hlavy dohromady chtějí vyjádřit rychlý vzestup perské moci, která se šířila na všechny světové strany a stala se záhy vpravdě světovou velmocí, nebo zda máme pouze ve čtyřech křídlech spatřovat rozšíření perské říše na všechny čtyři světové strany, zatímco čtyři hlavy znamenají čtyři perské krále známé biblickým pisatelům (Kýros, Dareios, Xerxes, Artaxerxes - Ezd 4,5nn; srov. též Da 11, ln).“ (KKD)

- *„a neidentifikovatelné zvíře je Grécko.“ (ThDr. Sidonia Horňanová, PhD). „Nestvůra má bezpochyby představovat epochu makedónskou. Jako ona vše kolem sebe žere, drtí a ničí, podobně si Alexandr Veliký podrobil celý Přední Orient. Hruža pohanské nadvlády nad zaslíbenou zemí se vyostřila ovšem až za jeho nástupců, Seleukovců.“ (KKD)*
 - **Nepopisatel'né zvíera** – *„Čtvrté zvíře se od předchozích zcela lišilo. Nelze je přirovnat k žádnému zvířecímu druhu. Je to všeničící hrozná nestvůra a. Je líčena podrobněji než všechna předchozí zvířata.“ (KKD)*

MATEMATIKA JEDENÁSTICH ROHOV:

- *„Desať rohov, ktoré vyrástli na hlave posledného, štvrtého zvierat'a, symbolizuje desiatich panovníkov seleukovskej dynastie.“ (ThDr. Sidonia Horňanová, PhD). „Deset rohů nestvůry ukazuje na deset panovníků seleukovské dynastie včetně uzurpátora Héliodóra, a to až do Antiocha IV. Epifana. Nejspíše to jsou:*
 - 1. Seleukos I. Nikátor (311-281)
 - 2. Antiochos I. Sótér (281-261)
 - 3. Antiochos II. Theos (261-246)
 - 4. Seleukos II. Kallinikos (246-225)
 - 5. Seleukos III. Keraunos (225-223)
 - 6. Antiochos III. Veliký (223-187)
 - 7. Seleukos IV. Filopatór (187-175)
 - 8. Héliodóros (175 - uzurpátor)
 - 9. Antiochos, syn Seleuka IV.
 - 10. Démétrios I. Sótér“ (KKD)
- *„Jedenásty roh, ktorý vyrástol medzi desiatimi rohmi, zasa predstavuje Antiocha IV. Epifana, násilného helenizátora Židov.“ (ThDr. Sidonia Horňanová, PhD).*

- „*Jedenáctý ,malý roh' představuje Antiocha IV. Epifana, muže, který byl zpočátku zcela bezvýznamný, neměl dědické právo na trůn.*“ (KKD)
- **Tri rohy vyvrátené** – „*Avšak chytrostí a lstivostí se násilně zmocnil trůnu, když odstranil uzurpátora Héliodóra i Antiocha, syna Seleuka IV. Démétrios, který byl jako rukojmí v Římě, nemohl zasáhnout. Ve vidění je to vyjádřeno slovy: „tři z dřívějších rohů byly před ním vyvráceny“.*“ (KKD) – „*po nich však povstane iný, ten bude rozdielny od prvších a troch kráľov zosadí.* (Dan 7:24 SSV)“
- **Lidské oči a ústa** – „*Lidské oči, jež roh má, dokládají jeho bystrost; tu ovšem zneužívá k pyšnému titánství a sebezbožštění, o čemž svědčí ústa mluvící troufale a rouhavě.*“ (KKD)
- **Hovorili velké věci** – (aram. *rabrab*) může to znamenat velké, ale aj pyšné, spupné...
 - „*Přívlastky seleukovských panovníků svědčí, že šlo o dynastii vyžadující božskou úctu: Nikátor = vítěz; Sótér = spasitel; Theos = bůh; Kallinikos = skvěle vítězíci; Keraunos = hromovládce; Filopátor = milovník otce; Epifanés = zářící.*
 - **Antiochos IV. Epifanés byl panovník ješitný a krutý. Vášnivý ctitel helénské kultury i náboženství chtěl mít zemi kulturně a nábožensky jednotnou. Tvrdě pronásledoval vše, co mu bránilo v uskutečňování jeho záměru. Velkou překážkou mu byli židé, kteří tvrdošijně trvali na své víře v Hospodina a odmítali jakékoli uctívání kohokoli vedle Hospodina.**“ (KKD)

... VIEDOL VOJNU SO SVĚTÝMI A PREVLÁDAL ICH (V. 21 – 26)

- „*Díval som sa a tento roh viedol vojnu so svätými a prevládal ich* (Dan 7:21 SSV)“ + „*Bude hovoriť reči proti Najvyššiemu a bude nivočiť svätých Najvyššieho, bude chcieť zmeniť časy a zákon a budú odovzdaní do jeho ruky na čas a časy a pol času.* (Dan 7:25 SSV)“
 - „*sebe bude považovať za svrchovaného vládce, zjevovatele bohů, jehož musí vše poslechnout. Pyšně a svévolně odmítne úctu k Nejvyššímu - Hospodinu, bude se mu rouhat a bude ho tupit i tím, že bude ničit vše, co mu patří. Bude se snažit likvidovat Boží lid, především tím, že jej bude chtít odvést od jeho víry. Proto se pokusí, změnit doby', tj. časy bohoslužeb a svátků. To znamená, že zruší ty slavnosti a svátky, při nichž Judejci oslavovali Hospodina a připomínali si jeho spasitelné skutky, a zavede jiné, ke cti cizím bohům. Zruší závaznost Božího zákona a zavede zákon svůj. Neposlušnost svých rozkazů a nařízení stejně jako věrnost Hospodinu a jeho Zákonu bude trestat smrtí.*“ (KKD)

- „*Antiochos vtrhl do Jeruzaléma a znesvětil chrám. Zakázal svěcení soboty a hrubým násilím nutil židy k odpadnutí od víry. Mnozí zaplatili svou věrnost Hospodinu životem. Antiochovo počínání vyvolalo vzpouru Makabejců.*“ (KKD)
- **ale len na čas...!** „*Bude to hrozná doba. Leč moc tyrana je časově pevně omezena. Časový údaj „až do času a časů (možno chápat jako duál: dvou časů) a poloviny času“ nám není dost průhledný. Je to zřejmě údaj symbolický. Lze však mít za to, že ‚čas‘ znamená podobně jako v k. 4 (vv. 13.20.22.29) rok, a proto je možno též číst: ‚rok a dva roky a půl roku‘, tedy tři a půl roku. Je to polovina sedmiletého období, které bylo považováno za míru plnosti (srov. sedmiletý trest Nebúkadnesarův, kap. 4). Nedokončené sedmileté období znamená, že akce ztroskotá, že tyran svého cíle nedosáhne, ač to bude doba těžkých zkoušek. ... V údaji „až do času a časů a poloviny času“ vidí někteří vykladači určení doby od začátku Antiochovy tyranie v r. 168 př. Kr. nebo od znesvěcení chrámu r. 167 př. Kr. do znovuposvěcení chrámu r. 164 př. Kr.*“ (KKD)

Súd a syn člověka

Posledné slovo má ale v celom dianí Boh a Jeho súd!

Starec dní

- „*V čase, kdy hrůza vrcholí a zlo triumfuje, spatřuje Daniel ve svém vidění novou scénu. Ponurost vlády šelem je vystřídána oslňujícím jasem Božího majestátu. Chystá se zasedání nebeského soudního tribunálu. Přichází nejvyšší Soudce. Je zde nazván ‚Věkovitý‘, dosl. ‚Starý dnů‘ nebo ‚Starý dny‘. Označení lze chápat jako ‚Patriarcha dnů‘, tedy ten, kdo je nade dny, tvůrce dnů, který je od věků až na věky; jeho léta nezačínají ani nekončí. Tímto neobvyklým obratem má být zdůrazněna jednak svrchovanost Nejvyššího, jednak jeho věčnost.*“ (KKD)
 - „*Označení ‚Věkovitý‘ může být inspirováno ugaritským přívlastkem nejvyššího boha kenaansko-foinického panteonu Ela jímž je nazván v eposu o Danelovi (D III, VI. 8), totiž mlk 'ab šnm = ‚král, otec let.*“ (KKD)
- „**O jeho majestátu svědčí i jeho vzezření a vše, co ho obklopuje.**
 - **Oblek ‚bílý jako sníh‘ a vlasy jako čistá vlna‘ poukazují na vznešenost, čistotu a dokonalou spravedlnost.**

- **Ohnivý stolec** či trůn, připomínající zároveň triumfální vůz, je dokladem, že zde může zasednout jen **ten, nad kým oheň nemá moci**, kdo naopak má oheň ve své moci.
 - Podle svědectví starozákonních svědků bývá **právě oheň a ohnivá záře průvodním znakem zjevení a přítomnosti Hospodina** (Ex 3,2 Dt33,2 Ž50,3 97,3 Mal 3,2 aj.).
- **Ač se hovoří o stolcích v množném čísle, soudce je uveden jen jeden.** Kolem něho se pohybuje množství služebníků a poslů, avšak není nikdo jiný, kdo by mohl vedle něho zasednout, byť jen jako přísedící, a soudit. *„Věkovitý sám je svrchovaný Soudce světa.“* (KKD)

SÚD:

- **„Soud začíná otevřením knih.** Nejde o nějaké ‚tabulky osudu‘, ve kterých by už předem byl zaznamenán běh událostí a úděl každého jednotlivce, nýbrž o **‚knihu života‘**, v níž jsou zapsáni ti, **„kteří se bojí Hospodina a mají na mysli jeho jméno“** (Mal 3,16⁴), a o knihu, v níž jsou zaznamenány zlé činy lidí (srov. Iz 65,6 Zj 20,12). Zápis v knize života je milostivým činem Božím, člověk jím získává právo účasti na věčném životě a vstupu do Božího království (Da 12,ln srov. Zj 21,26n). Avšak může toto právo ztratit a už zapsané jméno může být z knihy života vymazáno, jestliže se člověk Bohu zpronevěří (Ex 32,32⁵ Z 69,29 Zj 3,5).“ (KKD)
 - **„K vyličení nebeského soudu je kromě vlastních obrazů starozákonních (1 K r 22,19nn Jb 1,6 2,2 Ž9,8 82 98 aj.) užito i obrazů z mytologií Předního Orientu,** zejména z intronizačního novoročního ritu babylónského, podle něhož konal Marduk soud nad nevěrnými a dosazoval věrného krále. Byly otevírány ‚desky osudu‘, které si Marduk po porážce Tiámaty přivlastnil, a z nich čteny předpovědi pro přicházející rok. Obdoby nebeského soudu včetně otevření knih nacházíme též v parsismu. Biblické podání si však tyto obrazy a podněty přetváří a naplňuje je svým zvěstným záměrem.“ (KKD)
- **Odsúdenie štvrtého zvieraťa** – **„K smrti je odsouzeno čtvrté zvíře, jehož malý roh se pyšnil a rouhal. Rozsudek je na místě vykonán. Není řečeno kým a jakým způsobem; důraz je na tom, že bylo zničeno. Trojí, stupňované vyjádření likvidace „bylo zabito, jeho tělo zničeno a dáno k spálení ohněm“ dosvědčuje definitivní odsouzení a naprostý zánik. Ať sebevíc řádí rouhavý tyran, ať jakkoli**

⁴ „¹⁶ Vtedy hovorili bohabojní medzi sebou a Pán pozoroval a vyslyšal. A napísala sa pamätná kniha pred ním pre tých, čo sa boja Pána a vážia si jeho meno. (Mal 3:16 SSV)“

⁵ „³² A teraz alebo im odpusť ich previnenie, alebo ak nie, vytri ma zo svojej knihy, ktorú si napísal!“ (Exo 32:32 SSV)“ – hovorí Mojžiš Bohu.

sužuje Boží věrné a staví se proti Hospodinu, před Hospodinem nemá vyhlídku. Hospodin zasáhne, věrné zachrání, na jeho slovo zmizí svévolník jako dým ohně.“

- **Ostatné zvieratá** – „Také ostatní zvířata jsou soudním výrokem Nejvyššího zasažena, ne však likvidována. Jsou zbavena ‚vladařské moci‘, nemohou libovolně škodit a hubit, nemohou konat, cosi usmyslila. Je jim zatím ponechán život a budou k službě Nej vyššímu; ba dokonce budou podrobena těm, nad nimiž chtěla panovat, ‚lidu svatých Nejvyššího“ (27). Obrat „do určité doby a času“ zde patrně značí konec ‚tohoto věku‘.“ (KKD)

SYN ČLOVEKA A JEHO SVĚTÍ

SYN ČLOVEKA...

- „Zlo a násilie vo svete, ktoré v alegorickej vízii má podobu príšer predpotopného chaosu, nakoniec vystrieda **večná Božia vláda** alebo kráľovstvo s ľudskou tvárou. Božie kráľovstvo reprezentuje „**niekto ako Syn človeka**“ prichádzajúci na oblakoch, ktorý stojí nad zvieratami (cf. Gen 1).“ (ThDr. Sidonia Horňanová, PhD)
- „Po vykonaném soudu vystupuje na scénu nová postava.
 - **Nepřichází z moře jako zvířata, nýbrž z nebeské sféry, přichází „s nebeskými oblaky“.** Je tedy z **božského, ne protibožského světa.** Už to ji od zvířat odlišuje.
 - **Dalším odlišným znakem je její podoba.** Není sice zcela zřetelná, ale i tak je odlišnost patrná. Je jakoby Syn člověka'. Nese zcela nezaměnitelně jeho rysy. **Nejasnost je záměrná.** Postava není blíže popsána.
 - **Předstupuje před ‚Věkovitého‘, Nejvyššího soudce, nikoli aby byla souzena, nýbrž pověřena vládou** (srov. v. 12: zvířatům je vladařská moc odňata, Synu člověka je dána). Je slavnostně intronizována. **Oč zvířata usilovala násilím, je jí dáno:** má vladařskou moc nad celým světem, a to nikoli jen na omezený čas, ale na věky, s velkým zaslíbením, že toto vladařství nebude moci být zničeno.“ (KKD)

Ozvena tohto textu zaznieva v NZ:

- **Ježiš vzťahoval tento titul na seba:** „Lebo ani Syn človeka neprišiel, aby sa dal obsluhovať, ale aby slúžil a položil svoj život ako výkupné za mnohých. (Mar 10:45 SSV)“
- **A práve vd'aka svojej ochote nie dobývať, ovládať a ničiť, ale vykúpiť, zachrániť a obetovať seba dostáva do Boha vládu:** „¹¹ Videl som a počul som

hlas mnohých anjelov okolo trónu, bytostí a starcov. Boli ich myriady myriád a tisíce tisícov¹² a volali mohutným hlasom: "Hoden je Baránok, ktorý bol zabitý, prijať moc, bohatstvo a múdrosť, silu, česť, slávu a dobrorečenie."¹³ A všetko tvorstvo na nebi, na zemi, pod zemou i na mori a všetko, čo je v nich, počul som volať: "Sediacemu na tróne a Baránkovi dobrorečenie a česť, sláva a moc na veky vekov." (Rev 5:11-13 SSV)“

Pozadie tohto pojmu:

- „Označení ‚Syn človeka‘ (aram. *bar anáš*) v Da 7,13 patrne nebylo pôvodne zaměřeno speciálně na postavu mesiáše. Avšak záhy bylo chápáno jako mesiášské zaslíbení a posléze se stalo jedním z teologicky důležitých pojmů ve vztahu mezi Starým a Novým zákonem.
- Je možné, že k použití obratu ‚syn človeka‘ ve významu ‚nebeského človeka‘ prispěla také inspirace z představ ugaritské (starokenaanské), babylónské a zejména perské mytologie. Podle učení pársismu se božský prototyp človeka vtělil do prvního človeka, který byl dokonalý. Na konci věků opět tento člověk přijde a s ním se navrátí zlatý božský věk.
- Pojem ‚Syn človeka‘ byl rozvinut v judaistické literatuře dvojím směrem:
 - 1. Henochova apokalypsa a 4. kniha Ezdrášova líčí ‚Syna človeka‘ jako nebeského človeka (božský prototyp človeka), jako Bohem daného Prostředníka, který se objeví na konci věků, aby přivedl lid zpět k Bohu.
 - 2. Pro Filóna Alexandrijského je ‚Syn človeka‘ označením duchovního človeka, bezhříšného, prvního Adama, kterého Bůh stvořil ke svému obrazu na rozdíl od druhého Adama, který je zemský a hříšný (proti tomuto pojetí polemizuje Pavel, 1K 15,45-49⁶).“ (KKD)

... A JEHO SVĚTÍ

„Ale kráľovstvo dostanú svätí Najvyššieho a kráľovstvo si udržia naveky a na veky vekov. (Dan 7:18 SSV)“

Paralela k tomuto textu sa nachádza v Zjavení apoštola Jána, kde sa odhaľuje význam tohto textu:

„...štyri bytosti a dvadsiati štyria starci padli pred Baránkom. Každý mal gitaru a zlatú čašu plnú kadidla, čo sú modlitby svätých,⁹ a spievali novú pieseň: "Hoden si vziať

⁶ „⁴⁵ Tak je aj napísané: "Prvý človek, Adam, sa stal živou bytosťou;" posledný Adam oživujúcim Duchom. ⁴⁶ Ale nie je prv duchovné, lež živočíšne, až potom duchovné. ⁴⁷ Prvý človek zo zeme je pozemský, druhý človek je z neba. ⁴⁸ Aký je ten pozemský, takí sú aj ostatní pozemskí; a aký je nebeský, takí sú aj ostatní nebeskí. ⁴⁹ A ako sme nosili obraz pozemského, tak budeme nosiť aj obraz nebeského. (1Co 15:45-49 SSV)“

knihu a otvorit' jej pečate, lebo si bol zabitý a svojou krvou si Bohu vykúpil ľudí z každého kmeňa, jazyka, ľudu a národa ¹⁰ a urobil si ich kráľovstvom a kňazmi nášmu Bohu; a budú kral'ovat' na zemi. (Rev 5:8-10 SSV)“

- *„Tento obrat, ktorý se ve Starém zákoně vyskytuje jen v Da 7 (kromě v. 18 ještě vv. 22.25.27), označuje Bohu oddělený a oddaný, vyvolený věrný Boží lid (srov. Ex 19,6 Z 34,10), který tvoří družinu svého vůdce. Důraz spočívá na Boží moci, která se skrze vládu ‚svatých‘ má uplatnit.“ (KKD)*
 - *„O označení ‚svatí Nejvyššího‘, které se kromě aramejského podání v Da 7 vyskytuje též hebrejsky v rukopisu nalezeném v Kumránu a nazvaném ‚Damašský spis‘ (DamB 20,8), soudí někteří vykladači, že jsou jím míněny nebeské bytosti či andělé. S nimi shodně vykládá Noth (Die Heiligen), že takový byl původní význam tohoto pojmu, avšak druhotně byl vztažen na Boží lid - Izraele, jak tomu nasvědčují vv. 21n⁷, které jsou podle něho dodatkem pozdější redakce. Schubert ztotožňuje ‚svaté Nejvyššího‘ s ‚prozíravými‘ v Da 11,33.35 12,3 a pokládá je za sebeoznačení chasídů. Brekelmans, Ploger aj. vidí ve ‚svatých Nejvyššího‘ označení Božího lidu.“ (KKD)*

KONIEC KNIHY DANIEL?

„V. 28 pokládají někteří vykladači za původní konec knihy. Vede je k tomu

- *jednak sdělení „Zde končí to slovo“,*
- *jednak poněkud odlišný literární a obsahový charakter dalších kapitol,*
- *a také i to, že zde končí aramejský text. Další kapitoly až do konce knihy jsou psány hebrejsky.*

Jiní naopak zde vidí přípravu na další vidění.

Vycházíme z předpokladu, že kniha vznikla spojením různých samostatně kolujících vyprávění a vidění, a proto v. 28 pokládáme pouze za ukončení vypsání vidění a výkladu.

Přechod z aramejštiny opět do hebrejštiny (hebrejsky je psána též k. 1-2,4a) nelze jednoznačně vysvětlit. Soudí se, že aspoň začátek a konec knihy musel být psán hebrejsky, aby byla kanonizována.“ (KKD)

⁷ „²¹ Dival som sa a tento roh viedol vojnu so svätými a prevládal ich, ²² kým neprišiel Starec dní a dal právo svätým Najvyššieho. A prišiel čas, keď kráľovstvo dostali svätí. (Dan 7:21-22 SSV)“

Posolstvo pre ľudí 21. storočia...

ROZTODIVNÉ INTERPRETÁCIE...

Existujú rôzne „roztomilé“ pokusy odhaliť z tohto proroctva pre nás v dnešnej dobe rôzne „časy a doby“, napríklad:

- „Niektorí sa domnievajú, že toto proroctvo naplnil Antiochus Epifanes IV., sýrsky kráľ, ktorý v 2. stor. pr. Kr. na krátky čas ovládol Palestínu. Viacerí reformátori však stotožnili malý roh s Rómom v jeho pohanskom i pápežskom období.“ (referaty.aktuality.sk)
- Podľa ďalšieho výkladu predstavujú rohy štvrtého zvieraťa všetky cirkvi a „organizované náboženstvo“, ktoré – spolu s „malým rohom“, čiže Satanom – stoja proti Bohu, ale nakoniec budú zničené a kráľovstvo bude odovzdané „Božím svätým“ (Worldwide Church of God? ☺).
- Podľa ďalšieho výkladu predstavuje 10 rohov desať provincií, na ktoré bolo Rímske impérium rozdelené v roku 476 po Kr., malý roh predstavuje Západnú Európu... prenasledujú verných kresťanov, ktorí chcú žiť iba podľa Biblie... a zase sme v refréne „Katolícka cirkev ako Babylonská neviestka“, „pápež ako Antikrist“, atď. ... ☺ (666prophecy.com)
- Ako píše ďalší komentár, malý roh predstavuje „silu“, ktorá spĺňa desať znakov: Povstala v „šelm“e“, čiže v Ríme, a to po rozdelení Západorímskej ríše na desať provincií a po tomto rozdelení, vyvrátila 3 kráľovstvá Západorímskej ríše (?), bola malá a stala sa veľkou a arogantnou, je odlišná od všetkých ostatných, rúha sa Bohu, myslí si, že môže meniť Božie zákony („časy a zákony“), prenasleduje svätých a jej vláda je obmedzená. A, samozrejme, aké prekvapenie, jestvuje len jediná organizácia, ktorá toto všetko spĺňa a tou je Rímskokatolícka cirkev a pápežstvo... ☺ (danielbibleprophecy.org)
- Alebo ešte v rámci sna o veľkej soche: „Každá zložka, ktorá symbolizovala predchádzajúce kráľovstvá, mala určitú reprezentačnú hodnotu: zlato predstavovalo babylonskú slávu a prestíž, striebro finančnú moc Peržanov, meď reprezentovala silnú grécku armádu a železo zasa administratívnu moc Ríma. V tejto súvislosti si teda právom môžeme myslieť, že hlina má aj určitý zvláštny význam. Ak kovy, ktoré tvorili sochu, mali hovoriť o povahe týchto kráľovstiev, platí to rovnako aj pre hlinu. Všimnime si najprv, že hlina prerušuje určitú postupnú následnosť. Až doteraz kovy predstavovali politickú moc. Objavenie sa hlíny je teda zámerné a má naznačiť, že moc, ktorú predstavuje, má inú podstatu. Použitie hlíny tu má hlboký náboženský podtón zakotvený priamo v biblickej tradícii. Daniel tu dôrazne upresňuje, že ide o „hrnčiarsku hlinu“ (v. 41). V biblickom jazyku sa obraz hlíny, a najmä hlíny hrnčiarskej, používa predovšetkým na vyjadrenie diela stvorenia: „Ale teraz, ó, Hospodin, ty si náš Otec: my sme hlinou a ty si naším tvorcom, a dielom tvojej ruky sme my všetci“ (Iz 64,8). Vždy, keď sa slovo „hlina“ objaví v Biblii v súvislosti s hrnčiarom, označuje človeka závislého od Stvoriteľa. Tým je vyjadrený hlboký náboženský význam tohto slova. Máme teda pádne dôvody na to, aby sme mohli pripustiť, že hlina vo videní sochy predstavuje moc odlišnú od predchádzajúcich, ktoré mali politickú povahu. Je to náboženská moc, ktorej zvláštnosťou je úzke prepojenie s mocou politickou, ktorú tu predstavuje železo. Z historického pohľadu to znamená, že v čase Rímskej ríše, presnejšie v čase jej rozdelenia, sa má objaviť náboženská moc spojená takým či onakým spôsobom s politickou mocou Ríma. Táto politicko – náboženská

moc by mala existovať až do dnešných dní, pretože Daniel hovorí, že bude trvať až do konca. Keď si to uvedomíme, potom jediná mocnosť splňajúca všetky tieto podmienky je cirkev. Cirkev si zaistila svoj rozmach vďaka politickej podpore Ríma a predovšetkým cisára Konštantína. Z cirkvi, na začiatku chudobnej a prenasledovanej, sa veľmi skoro vyvinulo štátne náboženstvo so všetkým, čo k nemu patrí. S hierarchickou organizáciou a pominateľnými statkami, ale aj s kompromismi. Navyše sa usadila v antickom Ríme a v určitom zmysle sa stala jeho nástupkyňou, veď po ňom zdedila jazyk, administratívne štruktúry, symboliku, ba aj ideál ovládnutia sveta. „Lebo rímske vlastníctvo - urbs inclita a Romani imperii caput, ako to napísal sv. Hieronym - ba aj samotné meno Rím ukrýva určitú hodnotu, ktorá označuje svetové vlastníctvo. Rím je trvalým znakom dvojitej súdnej, politickej a náboženskej právomoci nad svetom“. Vo svojej knihe o dejinách pápežov opisuje Pierre de Luz túto udalosť ako „najúžasnejšiu nielen v dejinách cirkvi, ale aj v dejinách ľudstva“. Od Konštantína až po Karolovcov bojovali cisári za upevnenie a obranu cirkevnej moci. Cirkev sa usadila v politickom centre: Rím sa stal sídlom Vatikánu. Zároveň cirkev pripustila kompromisy, ktoré zasiahli aj jej náboženskú identitu. Napríklad sobotu, ktorá bola pamiatkou na stvorenie, postupne nahradila nedeľa, posvätný deň Rimanov, uctievatel'ov slnka. Takto to bolo jednoduchšie a umožňovalo to väčší úspech medzi masami pohanov. Hlina pomiešaná so železom strácala postupne svoj biblický význam závislosti od Stvoriteľa a zachovávala si iba svoj prirodzený význam poddajnosti a prispôsobovania. Cirkvi, ktorá prikázanie dané zhora obetovala na oltári úspechu, tak hrozilo nebezpečenstvo, že ostane len na pozemskej úrovni. Ľudská tradícia predišla zjavenie.“ (<http://zmensvojizivot.mypage.cz>, Karol Badinský BTh)

TROCHU TO MOŽNO SÚVISÍ SO SAMOTNOU PODSTATOU PROTESTANTIZMU:

- **Zatiaľ čo KATOLÍK PAMÄTÁ na Božie zjavenie**, ktoré je kontinuálne živé a prítomné v Božej Cirkvi – a Biblia pre neho predstavuje len jedno zo zrkadiel tohto zjavenia, v ktorom ho vidí a kontempluje;
- **pre PROTESTANTA je jeho vlastné náboženstvo skôr niečo ako DETEKTÍVNA PRÁCA a Biblia je pre neho „miesto činu“** – a je len na jeho „detektívnom dôvtipe“, aby z nej a len z nej a z ničoho iného, než z nej „vydoloval“ a vydedukoval v nej zahalené a miestami (ako práve tu) divne zakódované Božie zjavenie (akoby to Boh nemohol proste povedať len tak, polopaticky a zrozumiteľne... ☺):
 - „*Nořit se hlouběji do Písma znamenalo stále více zápasit s jeho klíčovými texty - a to na vlastní pěst. To vyžadovalo nějaké znalosti z řečtiny a hebrejštiny. Pro nás představovala jedinou autoritu Bible a tyto jazykové znalosti nám umožňovaly jít přímo k podstatě Písma. Pro nás nebyly žádné tradice neomylné ani autoritativní. Ale mohly být pomůckou. A mohly být hodnověrné. Ale nikoliv neomylné - takže podle nás mohly uklouznout, ujet a padnout v kterémkoliv bodě. Prakticky to od nás, od každého jednotlivě,*

vyžadovalo, abychom znovu a znovu promýšleli vĕrouku od začátku až do konce.“ (Scott Hahn, bývalý protestant)

- **Výsledkom je „teória“, ktorú ale každý kazateľ, každá protestantská cirkev, či denominácia, spravidla stotožňuje s „Božou pravdou“ a „Božím zjavením“** – „Moja sedemnásťročná skúsenosť s protestantskými biblickými odborníkmi mi dokonale objasnila jedno: sola scriptura je prikrášlený výraz pre „sola ego“. Mám tu na mysli to, že každý protestant má svoj vlastný výklad Svätého písma a, samozrejme, je presvedčený o jeho nadradenosti nad ostatnými výkladmi. Každý šíri svoj vlastný názor a domnieva sa (ak priamo netvrdí), že Duch Svätý ho osobne k nemu priviedol.“ (Bob Sungenis, bývalý protestant) – **a následne všetkých, ktorí ju nezdierajú, považuje od „pomýlených“ až po „rúhajúcich sa Bohu“** v prípade Rímskokatolíckej cirkvi, samozrejme...⁸

JEŽIŠ K TOMU HOVORÍ NASLEDOVNÉ:

„⁶ A zhromaždení sa ho pýtali: "Pane, už v tomto čase obnovíš kráľovstvo Izraela?"⁷ On im povedal: "Vám neprislúcha poznať časy alebo chvíle, ktoré Otec určil svojou mocou,⁸ ale keď zostúpi na vás Svätý Duch, dostanete silu a budete mi svedkami v Jeruzaleme i v celej Judei aj v Samárii a až po samý kraj zeme." (Act 1:6-8 SSV)“

- Cieľom nie je poznať „časy a chvíle“, ktoré si Boh ponechal pre seba, ani konštruovať fantastické vízie budúcnosti,...
- ... ale **poučiť sa k tomu, aby sme boli Kristovými svedkami** „až po samý kraj zeme“.

Čo nám teda môže táto kapitola dať?

1) Boh je „NAD“, nie „V“ ...

- **Boh nie je aktér udalostí. Je nad nimi. je Kráľ a Sudca.**
- Daniel (a v pozadí za ním autor knihy Daniel) a mnohí iní ľudia **by si možno želali, aby Boh zasiahol. Aby vstúpil do boja.** Aby jasne porazil pohanov, vyvýšil Izrael, z tahrnul ho bohatstvom a uchránil od námahy a utrpenia... Bolo by to super, keby Boh takto „protežoval“ svojich vyvolených.
- **Ale Boh tak nekoná.** Nikdy sa nestane „jedným z vládcov“, či – dnes – „jednou z politických strán“. Nebude napomáhať výhre kresťanským demokratom nad liberálmi. Ani netrafí každého nepoctivého politika šľak...

⁸ Otázka pomimo: A čo gréckokatolíci? Tí sú už v pohode? ☺

- **Pre mnohých to môže byť sklamaním.**
- **Ale Boh má na to svoj dôvod... a tým je...:**

2) Božie hľadisko nie je naše hľadisko. Boh má úplne inú perspektívu!

- Ľudia uvažujú zvyčajne v perspektíve:
 - jedného ľudského života
 - jednej krajiny, ríše,...
 - z toho plynúcej kariéry,...
 - ... bohatstva, majetku,...
 - ... slávy a postavenia, atď.
- Boh uvažuje a vidí veci z pohľadu:
 - večnosti
 - celého stvorenia
 - Božieho kráľovstva ako zavŕšenia všetkého.

Preto to, o čo usilujú ľudia (a za čo sa modlia) môže byť Bohu úplne cudzie a z Jeho pohľadu zlé a škodlivé.

A, naopak, Božie zámery môžu byť zase pre ľudí v ich obmedzenom videní a vnímaní niekedy nepochopiteľné, divné, cudzie,...

3) Boží svätí

BOH JE SVÄTÝ

Boh je svätý – čiže, v pôvodnom význame tohto hebrejského slova – iný, odlišný, oddelený.

Platí to aj v tomto význame:

- Boh je akoby oddelený od **POZEMSKÝCH ZÁPASOV**, je nad nimi, nie v nich ako ich priamy aktér na spôsob konkurujúcich si mocnárov, politikov, obchodníkov, karieristov,...
- Boh je oddelený a odlišný vo svojej perspektíve, pohľade na veci, zámeroch, cieľoch,... ktoré sú úplne odlišné od bežných zámerov a pohľadu smrteľníkov.

EXISTUJÚ ALE „BOŽÍ SVÄTÍ“

Čiže ľudia, ktorí „prešli na Božiu stranu“ a osvojili si Boží pohľad na svet a Jeho ciele a zámery:

- starozákonní **proroci**
- **mučeníci** v dobe Makabejskej – a, na ich obraz, aj hrdina našej knihy, **Daniel**

A v súčasnosti samozrejme **KREŠŤANIA**:

- „Zmýšľajte tak ako Kristus Ježiš: (Phi 2:5 SSV)“
- „⁴⁴ Ale ja vám hovorím: Milujte svojich nepriateľov a modlite sa za tých, čo vás prenasledujú, ⁴⁵ aby ste boli synmi svojho Otca, ktorý je na nebesiach. Ved' on dáva slnku vychádzať nad zlých i dobrých a posiela dážď na spravodlivých i nespravodlivých. ⁴⁸ Vy teda buďte dokonalí, ako je dokonalý váš nebeský Otec. (Mat 5:44-48 SSV)“
- „⁶ Kto hovorí, že ostáva v ňom, má aj sám žiť, ako žil on. (1Jo 2:6 SSV)“

Znova sa tak dostávame k minulej téme:

- že byť kresťanom znamená postaviť sa na Ježišovo miesto a byť tým, čím je On –
- porov.: „Vezmite na seba moje jarmo a učte sa odo mňa, (Mat 11:29 SSV)“
 - – to „moje jarmo“ by som ani tak nechápal v zmysle „jarmo, ktoré mi dá Ježiš“, ako skôr „jarmo (= poslanie, úloha,...), ktoré nesie aj sám Ježiš“ ako Boží Syn a teda aj pre nás prototyp Božieho synovstva.

Títo „Boží svätí“ dostávajú od Boha podiel na Jeho živote a Jeho vláde, pretože:

- o to stoja – rozhodli sa takými stať a obrátili sa
- sú toho schopní, pretože sa stali podobnými Bohu

4) Odlišný spôsob konania

„Pozemšťania“	„Boží svätí“
„MAŤ“ – slávu, moc, bohatstvo	„BYŤ“ – svätí, ako Boh
Násilie, boj, zápas, konkurencia, zmocňovanie sa bohatstva, moci, slávy,...	„Nedaj sa premôcť zlu, ale dobrom premáhaj zlo. (Rom 12:21 SSV)“
Záchrana pred bolesťou,	„ ¹³ Všetci vás budú

utrpením, prenasledovaním,...	<i>nenávidieť pre moje meno. Ale kto vytrvá do konca, bude spasený. (Mar 13:13 SSV)“</i>
Snaha zachrániť svoj život, majetok, postavenie,... aj za cenu zabitia iného	<i>„¹⁶ Čo je láska, poznali sme z toho, že on položil za nás svoj život. Aj my sme povinní dávať život za bratov. (1Jo 3:16 SSV)“</i>

Poučné je, keď sa pozrieme na kresťanov prvých storočí:

- **Nikdy nezosnovali žiadnu vzburu, či povstanie** á la Spartakus. Ani palácový prevrat.
- **Namiesto toho obetavo slúžili všetkým okolo seba** – ako svedčí ich nepriateľ, cisár Julán Apostata: *„Zatiaľ čo chudáci sú našimi kňazmi prehliadaní a zanedbávaní, bezbožní Galilejčania (= kresťania) si ich všímajú a finančne im pomáhajú. Bezbožní Galilejčania pritom takto podporujú nielen svojich, ale aj našich a každý tak môže vidieť, ako naši ľudia trpia nedostatkom pomoci z našej strany.“*
- **A postupne naozaj „dobrom premohli zlo“... ☺**

Návod pre dnešok?

KREŠĀANOFÓBIA AKO FORMA RASIZMU A DISKRIMINÁCIE:

*„Európa je považovaná za vzor v oblasti dodržiavania ľudských práv, ale **rastúcemu fenoménu netolerancie a diskriminácie voči kresťanom sa stále nevenuje dostatok pozornosti.** Dohľad nedávno zverejnil 450. zaznamenaný incident netolerancie alebo diskriminácie voči európskym kresťanom – a to je len malá časť z toho, čo nám bolo nahlásené. **Nábožensky motivované zločiny z nenávisťi v Škótsku: 95% namierených proti kresťanom.** V rokoch 2010 a 2011 bolo v Škótsku vznesených 693 žalôb proti zaujatosti z dôvodu vierovyznania. Znamená to takmer 10% nárast za rok a najvyšší počet v priebehu posledných štyroch rokov. 95% týchto skutkov bolo zameraných na kresťanov. Údaje ukazujú, že z prípadov nahlásených v rokoch 2010 a 2011 bolo asi **58% zameraných proti katolíkom, 37% proti protestantom, 2,3% proti židom a 2,1% proti moslimom.** Kardinál Raymond Burke, bývalý arcibiskup St. Louis, ktorý v súčasnosti vedie vatikánsky najvyšší súd, povedal pre istú katolícku tlačovú agentúru, že **podľa neho sa blíži doba, keď Katolícka Cirkev v Spojených štátoch „iba kvôli hlásaniu vlastného učenia“ bude obviňovaná zo „zapájania sa do nelegálnej aktivity,***

napríklad, kvôli svojmu učeniu o ľudskej sexualite.“ Na otázku, či si kardinál dokáže predstaviť amerických katolíkov zatýkaných kvôli ich viere, odpovedal: „Áno, viem si to predstaviť.““ (Europe4christ.net)

Čo s tým? Politizovať? Angažovať sa? Možno... Ale je tu niečo omnoho účinnejšie:

UČME SA OD ČERNOCHOV STAREJ METÓDE PRVÝCH KREŠŤANOV:

Riešenie prvých kresťanov až nápadne pripomína to, čo neskôr predviedol Booker T. Washington, sám po občianskej vojne v USA prepustený otrok:

„Keď v roku 1865 skončila Americká občianska vojna a on získal slobodu, bol práve vo veku, kedy iní chlapci začínajú chodiť do školy. No na Juhu bol so vzdelávaním černochoch problém. Väčšina bola negramotná a mnohí poriadne nevedeli, čo si vlastne s novonadobudnutou slobodou počať. V 80. rokoch 19. storočia sa Washington stal riaditeľom vzdelávacieho ústavu pre černochoch v Tuskegee, Alabama. Washington nestrácal čas meraním prítomnosti rasizmu v ovzduší a vodných tokoch (ako to dnes býva zvykom), miesto toho sa snažil pozdvihnúť černochoch cez vášeň pre vzdelanie, pracovitosť, kladné vzory, vieru, sebaúctu, pestovanie slušných spôsobov, tréning sebaovládania a vytrvalosti, či učenie hygiene. Škola potrebovala nové budovy a on usúdil, že by sa na stavbe mali podieľať aj študenti. Viac by si potom vážili, čo dosiahli. Problém bol, že na zaostalom agrárnom Juhu USA, kde bolo len málo priemyslu, existoval väčší dopyt po tehách, než bola ponuka. Široko ďaleko nebola tehelňa. Na škole sa dovtedy vyučovali najmä odbory, ktoré súviseli s poľnohospodárstvom. No Washington si povedal, že skúsia ako nové remeslo zaviesť výrobu tehál. Prvé dve pece, ktoré postavili, sa im nevydarili. Neúspechy študentov i učiteľov prirodzene sklamali a odrádzali. Potom postavili tretiu pec, no tá sa im zrútila raz uprostred noci. Washingtonovi už nezostali peniaze na ďalší experiment. Nechcel sa však vzdať, tak zanesol do záložne svoje staré hodinky. Dostal za ne pätnásť dolárov, čo vtedy stačilo, aby sa pokúsil ešte o stavbu štvrtej pece. Tento krát boli úspešní. Postupne sa naučili v Tuskegee vyrábať veľmi kvalitné tehly. Používali ich nielen na stavbu vlastných budov (takže študenti sa učili viacerým zručnostiam naraz), ale začali ich tiež predávať záujemcom na okolí. A to dosť zmenilo vzťah miestnych belochoch k škole i k jej študentom. Ako píše Washington: „Výroba týchto tehál ma naučila dôležitú lekcii o vzťahu obidvoch rás na Juhu. Mnohí bieli ľudia, ktorí so školou nemali žiadny kontakt a možno k nej neprechovávali nijaké sympatie, k nám prichádzali, aby si kúpili tehly. Zistili totiž, že naše tehly sú dobré. A uvedomili si, že v komunite vykrývame skutočnú potrebu. Vďaka výrobe týchto tehál mnohí belosi zo susedstva začali cítiť, že vzdelávanie černochoch nie je nanič, ale že vyučovaním našich študentov niečo pridávame k blahobytu a prospechu spoločenstva. Keď ľudia zo susedstva prišli k nám, aby si kúpili tehly, zoznámili sme sa; oni obchodovali s nami a my zase s nimi. Naše obchodné záujmy sa poprepletali. My sme mali niečo, čo chceli oni a oni mali zase niečo, čo sme chceli my. Jednotlivec, ktorý vie robiť niečo, čo svet chce mať urobené, napokon prerazí bez ohľadu na rasu.“ Toto napísal bývalý otrok Booker T. Washington - v čase a na mieste, kde naozaj černosť nemali na ružiach ustlané.“

(Lukáš Krisvošík, aktualita.sk)

Presne takto fungovali prví kresťania a potom kresťania a svätci v celých dejinách:

- **Boli to „Boží svätí“** – čiže tí, ktorí sa postavili na „Božiu stranu“ a zdieľali Jeho pohľad a Jeho perspektívu i zámery a ciele.
- **DOBROM PREMÁHALI ZLO.**
- **Tým aj svojmu okoliu prinášali niečo, po čom túži každá spoločnosť:**
 - racionalitu namiesto poverčivosti, mágie,...
 - lásku namiesto sebeckva
 - vzťahy namiesto individualizmu
 - čestnosť a spravodlivosť namiesto boja o majetok, postavenie, moc,...
 - tvorenie a budovanie namiesto spotreby, drancovania, ničenia,...
- **a postupne** – bez toho, aby o to nejako mohutne zápasili – **získali rešpekt a obdiv a nakoniec aj nasledovanie svojho okolia!**

Rovnako fungovalo kresťanstvo aj neskôr:

- **Barbarské národy v Európe** prijímali kresťanstvo sprvu ani nie tak preto, že sa nejakými argumentmi presvedčili o jeho správnosti, ako skôr preto, že videli jeho ovocie a túžili po ňom. **Kresťanstvo bolo jednoducho synonymom civilizovanosti!**
 - „Kresťania sa (v spoločnosti) *vzmáhali starým, dobrým a osvedčeným spôsobom: Tým, že ponúkali lepšiu, šťastnejšiu a bezpečnejšiu spôsob života. Kresťanstvo tak zrevitalizovalo Rímske impérium. (Kenneth Woodward, Newsweek)*“
 - Ilustrácia rovno z dnešného dňa ☺: „Zdanlivo to vyzerá ako poézia, avšak v skutočnosti je **zmysel pre krásu najlepším protilekom na mafiu**. Pokiaľ si mladý človek uvedomí krásu vlastnej identity, hrdú náležitosť k svojmu rodisku, či krásu nadania, ktorým ho obdaroval Boh, nemôže vstúpiť k mafii a do negatívneho zločineckého kontextu, pretože si všimne ich špinu... Stačí sa pozrieť, ako sú **úkryty podsvetia polepené obrázkami Otca Pia alebo sv. archanjela Michaela**. Keď si to uvedomíme, musí sa naše hlásanie evanjelia zamerať na dva body – jedným z nich je chudoba cirkvi, lebo ako hovorí bl. Antonio Rosmini, keď je cirkev chudobná, potom je tiež slobodná. Môže v slobode hlásať evanjelium členom mafie a nenechať sa nimi ovplyvniť či sa k nim pripútať. A druhým dôležitým prvkom je úsilie o zmierenie a bratské odpustenie. Tieto dve skutočnosti – **chudoba a odpustenie** – sú veľkou silou cirkvi, ktorá sa tak stáva modlitbou, slovom a ponukou.“ (Mons. Giancarlo Bregantini, ktorý trinásť rokov viedol kalábrijskú diecézu Locri-Gerace)

AKO SME NA TOM MY A DNES?

- Túžby a potreby nášho okolia sú stále podobné, ako v minulosti.
- Potenciál kresťanstva uspokojiť ich je takisto rovnaký.
- **SME TEDA ako farnosť** – slovami pápeža Jána Pavla II.: *„vo svete "miestom" spoločenstva veriacich a súčasne "znakom" a "nástrojom" povolania všetkých do communia; jedným slovom domom, ktorý je otvorený pre všetkých a je k službám všetkým, alebo ako rád hovorieval pápež Ján XXIII., studňou dedine, pri ktorej si všetci utíšia svoj smäd.“?*
 - **Prináša naša FARNOSŤ do svojho okolia veci, po ktorých svet napriek všetkému stále túži** – Božie Kráľovstvo?
 - **Ale nie v slovách, či propagande, ale hmatateľne a skutočne?**
 - **Tak, ako Ježiš:** „²⁰ *Ale ak ja Božím prstom vyhánam zlých duchov, potom k vám prišlo Božie kráľovstvo.* (Luk 11:20 SSV)“?
- **SME TEDA NAOZAJ „BOŽÍ SVÄTÍ“?**